

Deel III. De exegese van het Bijbelboek Spreuken.

Hoofdstuk 20c. De exegese van Spreuken 1:20-33.

De Wijsheid spreekt.

INLEIDING. Vers 29 vervolgt de reactie van Christus als de Opperste Wijsheid en geeft de reden aan waarom Hij alle ongelovigen bestraft. Zij hebben de wetenschap gehaat en de vreeze des HEEREN niet verkoren. Natuurlijk was Hij tot die reactie niet gedwongen. De HEERE hoeft aan mensen geen rekenschap te geven van Zijn daden.

Spreuken 1:29. Daarom, dat zij de wetenschap gehaat hebben, en de vreeze des HEEREN niet hebben verkoren.

CITATEN VANUIT DEZE STUDIE. In deze studie heb ik dit vers verschillende malen geciteerd. Wel voeg ik er de onderstaande, voor de exegese belangrijke, opmerkingen aan toe.

1. Op pag. 387 bij de exegese van Spreuken 1:20 constateerden we het genre of stijlfiguur van het chiasme, waarbij we stelden dat Spreuken 1:24-25 correspondeerde met Spreuken 1:29-30 en dat Salomo zo omschrijft wat de oorzaak voor Christus als de Opperste Wijsheid is om dwazen aan hun lot over te laten.

2. In het licht van onze tekst en gelet op het bovenstaande constateerden we op pag. 68 van onze studie het genre of stijlfiguur van de theodicee. We mogen naar deze pagina verwijzen.

3. We onderstrepen het belang van de woorden "wetenschap" (zie pag. 185 bij de exegese van Spreuken 1:4) en "vreeze des HEEREN" (zie pag. 145 bij de exegese van Spreuken 1:1) in vers 29. Zie verder bij de exegese van Spreuken 1:33. We gaan er dan meer op in.

VERWIJSTEKSTEN BIJ DE KANTTEKENINGEN. Uit het geheel van de Kanttekeningen bij de Statenvertaling verwijst slechts één Bijbelplaats naar onze tekst.

Spreuken 1:4. *'Om den slechten kloekzinnigheid te geven, den jongeling wetenschap en bedachtzaamheid'.*

We volstaan in deze met het verwijzen naar de exegese van Spreuken 1:4.

VERTALINGEN EN TEKSTGETUIGEN. Omdat men voor de uitleg van een tekst veel kan leren van voorhanden vertalingen en filologische studie, is het goed deze, zo nodig met transcriptie, met elkaar te vergelijken en daar conclusies uit te trekken.

Biblia Hebraica

תַּחַת כִּי־שָׂנְאוּ דַעַת וַיִּרְאֹת יְהוָה לֹא בָחְרוּ:

Transcriptie

T'ach'at kiy-saan'e'woe daa'rat we'yir'at y'ehw'oo'aa'h loo' baa'ch'aa'woe:

Werkvertaling

Omdat zij wetenschap hebben gehaat en de vreeze des HEEREN niet hebben verkozen.

Septuaginta

ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν τὸν δὲ φόβον τοῦ κυρίου οὐ προείλαντο

Transcriptie

emishsan gar sophian ton de phobon tou kuriou ou proeilanto

Vertaling

Want zij haatten wijsheid (voortdurend) en de vreeze des HEEREN hebben zij niet verkoren

Vulgata

eo quod exosam habuerint disciplinam et timorem Domini non susceperint

Vertaling

Daarom dat zij kennis gehaat hebben en de vreeze des HEEREN niet hebben aangenomen

Franse vert.

Puisqu'ils ont haï la connaissance et n'ont pas choisi la crainte du SEIGNEUR,

Vertaling

Omdat zij de kennis hebben gehaat en de vreeze des HEEREN niet hebben gekozen,

Duitse vert.

Darum daß sie hasseten die Lehre und wollten des HERRN Furcht nicht haben,

Vertaling

Daarom omdat zij de leer haatten en de vreeze des HEEREN niet hebben gewild,

Engelse KJV

For that they hated knowledge, and did not choose the fear of the LORD:

Vertaling	Want omdat zij kennis haatten, en de vreeze des HEEREN niet kozen:
American SV	For that they hated knowledge, And did not choose the fear of Jehovah:
Vertaling	Want omdat zij kennis haatten, en de vreeze des HEEREN niet kozen:
Geneva Bible	Because they hated knowledge, and did not chuse the feare of the Lord.
Vertaling	Want omdat zij kennis haatten, en de vreeze des HEEREN niet kozen.
Statenvertaling	Daarom, dat zij de wetenschap gehaat hebben, en de vreeze des HEEREN niet hebben verkoren.
Herziene SV	omdat zij de kennis hebben gehaat en de vreze des HEEREN niet hebben verkozen.
Nieuwe Vert.	Omdat zij de kennis hebben gehaat en de vreze des HEREN niet hebben verkozen,
Leidse vertaling	Daarom, omdat zij de kennis gehaat en de vreze des Heeren niet uitverkozen hebben,
Nw. Bijbelvert. Het Boek	Want je was afkerig van mijn kennis en toonde geen ontzag voor de HEER Zij wilden immers niets weten van kennis en inzicht, van eerbiedig ontzag voor de HERE?
Naardense BV	daarom dat zij kennis hebben gehaat,-en ontzag voor de ENE niet hebben verkozen,-
Willibrord vert.	Omdat zij de kennis hebben verworpen en de vrees voor Jahwe niet hebben verkozen

Bij deze vertalingen heb ik de volgende opmerkingen:

1. In het tekstkritisch apparaat van Biblia Hebraica zijn geen opmerkingen, zodat we ons mogen houden aan de Masoretische tekst.

1.1. De tijd, waarin “haten” en “verkiezen” staat, is een perfectum, wat in de grammatica een “duratief praesens” heet, dat is een voortdurende handeling; met andere woorden: dit “haten” en “verkiezen” duurt bij deze mensen die de roepstem van de Opperste Wijsheid tegenstaan voort zolang als zij leven. Het is goed daarop bij de exegese te letten.

2. De Septuaginta heeft met de aoristusvorm in het woord $\epsilon\mu\sigma\eta\sigma\alpha\nu$ en $\pi\rho\epsilon\iota\lambda\alpha\nu\tau\omicron$ dit duratief praesens onder woorden gebracht en dus conform het Hebreeuws vertaald. De andere geraadpleegde vertalingen laten dat in hun weergaven niet zozeer uitkomen.

2.1. Opgemerkt zij nog dat de Hebreeuwse woorden voor “wetenschap” en “wijsheid” ongeveer equivalent zijn. De Septuaginta kiest voor het woord $\sigma\omicron\phi\iota\alpha$ en geeft daardoor te kennen dat deze dwazen in wezen Christus haten en verwerpen. Het woord voor “wetenschap” of “kennis” in onze tekst houdt meer in dan het kennen met het verstand. Het is het kennen met het hart. Het is goed bij de exegese erop te letten.

3. In plaats van “verkozen” kiest de Vulgata voor het woord “aannemen”.

4. In plaats van “verkozen” kiest de Duitse Vertaling voor het woord “willen”, om daarmee duidelijk te maken dat deze dwazen Christus niet hebben gewild! Er zit boos opzet achter.

5. De Nieuwe Bijbelvertaling geeft niet duidelijk aan wat we onder 1.1 hebben gesteld, net als de door ons geraadpleegde Franse, Duitse, Engelse en Nederlandse vertalingen.

5.1. Het Boek geeft een parafraze.

5.2. De Naardense Bijbelvertaling geeft het woord “vreeze” weer met “ontzag” net als de Nieuwe Bijbelvertaling.

6. Recapitulerend hebben de door mij geraadpleegde vertalingen over het algemeen Biblia Hebraica goed weergegeven.

WOORDSTUDIE VAN-
UIT HET HEBREEUWS

In dit onderdeel van mijn studie over dit vers geven we een filologische studie van de verschillende Hebreeuwse woorden van onze tekst met de transcriptie en hun betekenis in verband met het Bijbelboek Spreuken.

תָּתַ

De eerste consonant is ת, Tau. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene ten teken dat deze hard wordt uitgesproken. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, aan a-klank. Het accentteken rechts van dit vocaalteken is Dchi, een teken ter onderscheiding. De tweede consonant is ת, Tau.

Cheth. Het vocaalteken onder deze consonant is wederom Patach, een a-klank. De derde consonant is weer ת, Tau. De transcriptie is t^ach^{at}. De betekenis is in dit geval “omdat”.

Dit woord is een Voegwoord. De betekenis is “in plaats van”. In dit geval betekent het echter “omdat”. Het is namelijk redegevend en wijst op een causaal verband. Want omdat slechten, spotters en dwazen de roepstem van Christus als de Opperste Wijsheid niet wilden horen maar ten diepste deze Christus hebben gehaat en de vreeze des HEEREN niet hebben verkoren, heeft Hij niet geantwoord op hun smeken en zoeken. Ze zijn in wezen zelf de oorzaak van hun verderf!

כִּי־שָׂנְאוּ

De eerste consonant is כ, Kaf. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene ten teken dat deze hard wordt uitgesproken. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De tweede consonant is י, Yod. Het schriftteken, dat daarna volgt naast deze consonant, is Maqqef, die ervoor zorgt dat twee woorden als één woord gelden. De derde consonant is שׁ, Sin. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. Het accentteken onder deze consonant is Munah als teken van verbinding. De vierde consonant is נ, Nun. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, die uitgesproken wordt als ^e. De vijfde consonant is א, Aleph. De zesde consonant is ו, Waw. Het vocaalteken in het midden van deze consonant is Soereq, een oe-klank waarbij de Waw niet wordt uitgesproken. De transcriptie is: kⁱy^saaⁿ^ew^{oe}. De betekenis is “zij hebben gehaat”.

Deze woordvorm is samengesteld uit twee woorden, die door Maqqef met elkaar verbonden zijn tot één woord. Het woord כִּי is een Voegwoord. In samenhang met het voorgaande woord betekent het letterlijk “daarom dat”. Ik heb het weergegeven met “omdat”. Het volgende woord שָׂנְאוּ is een werkwoordsvorm in de qalvorm, perfectum, derde persoon, pluralis (meervoud). De stam van het Verbum of werkwoord is שָׂנֵא, s^{aa}n^{aa} en betekent “haten”. De betekenis is dus “zij hebben gehaat”. In dit geval geeft dit perfectum een bepaalde handeling aan die we duratief praesens noemen als een handeling die in de toekomst voortduurt. Met andere woorden: deze lieden, die aangesproken worden, houden niet op met “haten”. Zie verder de exegese van Spreuken 1:22.

דַּעַת

De eerste consonant is ד, Daleth. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Atnaach ter onderscheiding. De tweede consonant is ע, Aijin. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De derde consonant is ת, Tau. De transcriptie is d^{aa}at. De betekenis is “wetenschap”.

Deze woordvorm is een Nomen (naamwoord) femininum (vrouwelijk) singularis (enkelvoud) van de stam דַּעַת en betekent “kennis”, “wetenschap”. De Septuaginta geeft de betekenis weer als “wijsheid”, omdat er gezondigd wordt tegen Christus Die hier als de Opperste Wijsheid spreekt. Zie eerder bij de exegese van Spreuken 1:4 en Spreuken 1:7.

וַיִּרְאֵהוּ

De eerste consonant is ו, Waw. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, uitgesproken als ^e. De tweede consonant is י, Yod. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De derde consonant is ר, Resj. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens als het einde van een lettergreep die niet wordt uitgesproken. De vierde consonant is א, Aleph. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Mercha ter verbinding. De vijfde consonant is ת, Tau. De transcriptie is w^eyⁱr^at. De betekenis is “en de vreeze”.

Deze woorvorm is een samengesteld woord met als praefix, een voorvoegsel, ו, Waw. Dit is een paratactisch voegwoord en wordt weergegeven met “en”. Het volgende woord is Nomen, femininum singularis status constructus (een bepaalde grammaticale vorm die verbonden is met het volgende bepaalde woord). De stam is וַיִּרְאֵהוּ, yⁱr^{aa}h, en betekent “vreeze”. Zie eerder bij de exegese van Spreuken 1:1 en Spreuken 1:7.

יהוה

De eerste consonant is י, Yod. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, uitgesproken als ^e. De tweede consonant is ה, He. De derde consonant is ו, Waw. Het vocaalteken boven deze consonant is Cholem, een oo-klank, en er onder Qameets, een aa-klank. De vierde consonant is ה, He. De transcriptie is y^ehw^{oo}aa^h. De betekenis is “HEERE”.

Deze woordvorm is de Godsnaam, het zogenaamde tetragrammaton dat door de Joden vanwege de heiligheid van deze Naam niet wordt uitgesproken zoals blijkt uit de transcriptie. Sommigen geven deze Godsnaam weer met “Jehova” of “Jahweh”, anderen met “HEERE” met hoofdletters, weer anderen met “de Naam”, “de Eeuwige” en “de Ene”. Zoals uit de vorige woordvorm יראת bleek, staat deze woordvorm in status constructus en is daardoor verbonden met deze Godsnaam. Het eerste woord is Nomen regens (regerend naamwoord) en het tweede woord is Nomen rectum (ge-regeerd naamwoord), dat het eerste nader bepaalt. Omdat het laatste woord een eigennaam is, is dit bepaald en moet men het eerste woord vertalen met een lidwoord ook al staat er geen lidwoord bij; dus: “de vreeze des HEEREN”.

לא

De eerste consonant is ל, Lamed. Het accentteken onder deze consonant is Muna ter verbinding. Het vocaalteken linksboven deze consonant is Cholem, een oo-klank. De tweede consonant is א, Alef. De transcriptie is l^{oo}. De betekenis is “niet”.

Dit woord is een negativum en een woord dat “niet” betekent. Zie exegese bij Spreuken 1:28.

בחרו

De eerste consonant is ב, Beth. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. De tweede consonant is ח, Cheth. Het vocaalteken onder deze consonant is wederom Qameets, een aa-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Silluq ten teken dat er een Sof Passuq volgt. De derde consonant is ר, Resj. De vierde consonant is ו, Waw. Het vocaalteken in het midden van deze consonant is Soereq, een oe-klank waarbij de Waw niet wordt uitgesproken. Er na volgt de Sof Passuq, het Pausateken aan het verseinde, weergegeven door ∴. De transcriptie is b^{aa}ch^{aa}rw^{oe}. De betekenis is “zij hebben verkozen”.

Deze woordvorm is een vervoeging of conjugatie van het werkwoord בחר, b^{aa}ch^{ar}, en is een perfectum derde persoon pluralis in de qalvorm. De betekenis is zoals boven aangegeven, namelijk “kiezen”, “verkiezen” en “uitkiezen”. Deze woordvorm komt in het Bijbelboek Spreuken alleen hier voor. Het staat parallel met het woord נאנן dat we eerder in dit onderdeel van deze studie hebben benoemd.

DE SCHAT AAN SCHRIFTUURLIJKE KENNIS.

Vanuit het geheel van de Heilige Schrift zijn onderstaande Bijbelplaatsen welke behoren bij Spreuken 1:29 in volgorde van Bijbelboek van belang. Daarbij hebben we de volgende opmerkingen.

Job 21:14-15. *‘Nochtans zeggen zij tot God: Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust. Wat is de Almachtige, dat wij Hem zouden dienen? En wat baat zullen wij hebben, dat wij Hem aanlopen zouden?’*

Psalmen 50:16-17. *‘Maar tot den goddeloze zegt God: Wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen, en neemt Mijn verbond in uw mond? Dewijl gij de kastijding haat, en Mijn woorden achter u henenwerpt.’*

Spreuken 1:22. *‘Gij slechten! hoe lang zult gij de slechtigheid beminnen, en de spotters voor zich de spotternij begeren, en de zotten wetenschap haten?’*

Spreuken 5:12. *‘En zegt: Hoe heb ik de tucht gehaat, en mijn hart de bestraffing versmaad!’*

Spreuken 6:23. *‘Want het gebod is een lamp, en de wet is een licht, en de bestraffingen der tucht zijn de weg des levens;’*

Jesaja 27:11. *‘Als haar takken verdord zullen zijn, zullen zij afgebroken worden, en de vrouwen, komende, zullen ze aansteken; want het is geen volk van enig verstand; daarom zal Hij,*

Die het gemaakt heeft, Zich deszelve niet ontfermen, en Die het geformeerd heeft, zal aan hetzelfde geen genade bewijzen.'

Jesaja 30:9-12. *'Want het is een wederspanning volk; het zijn leugenachtige kinderen; kinderen, die des HEEREN wet niet horen willen. Die daar zeggen tot de ziensers: Ziet niet; en tot de schouwers: Schouwt ons niet, wat recht is; spreekt tot ons zachte dingen, schouwt ons bedriegerijen. Wijk af van den weg, maakt u van de baan; laat den Heilige Israëls van ons ophouden! Daarom, zo zegt de Heilige Israëls: Omdat gijlieden dit woord verwerpt, en vertrouwt op onderdrukking en verkeerdheid, en steunt daarop.'*

Lukas 10:42. *'Maar één ding is nodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.'*

Johannes 3:20. *'Want een iegelijk, die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijn werken niet bestraft worden.'*

Handelingen 7:51-54. *'Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest; gelijk uw vaders, alzo ook gij. Wien van de profeten hebben uw vaders niet vervolgd? En zij hebben gedood degenen, die te voren verkondigd hebben de komst des Rechvaardigen, van Welken gijlieden nu verraders en moordenaars geworden zijt. Gij, die de wet ontvangen hebt door bestellingen der engelen, en hebt ze niet gehouden! Als zij nu dit hoorden, berstten hun harten, en zij knersten de tanden tegen hem.'*

Hebreeën 11:25. *'Verkiezende liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben;'*

1. Bovenstaande Bijbelpassages maken duidelijk dat het volk van Gods verbond niet goedkoop zondigt, als zij zich tegen God en Zijn Woord, Zijn liefde en genade in de Zoon van Zijn eeuwige liefde verzetten.
2. Het blijkt tevens dat oprechte kinderen Gods onder allerlei aantijgingen van goddelozen lijden zoals Mozes en Stefanus maar dat God hen niet laat omkomen in dure tijd en hongersnood en met de beproeving ook de uitkomst geeft.
3. Overigens is het voor ons allen een ernstige les dat we niet moeten denken: vrede, vrede, en geen gevaar, zoals in de dagen van de profeet Jeremia. Want de HEERE is jaloers op Zijn eer.

UITLEG. Zie bij de exegese van vers 33.

TOEPASSING. Zie bij de exegese van vers 33.